

בישול עכו"ם רב דניאל שטיין

א. משנה ע"ז (לה:) - ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורין ואין איסורן איסור הנאה חלב שחלבו עובד כוכבים ואין ישראל רואהו, והפת והשמן שלהן, רבי ובית דינו התירו השמן, והשלקות. [רש"י (שם) - כל דבר שבישלו עובד כוכבים ואפילו בכלי טהור וכולהו משום חתנות].

ב. גמ' ע"ז (לז: לח.) - מנהגי מילי, א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, אמר קרא אוכל בכסף תשברני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי, כמים, מה מים שלא נשתנו, אף אוכל שלא נשתנה. אלא מעתה, חטין ועשאן קליות ה"נ דאסורין וכו', אלא מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא. אמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב כל הנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי עובדי כוכבים. בסורא מתנו הכי. בפומבדיתא מתנו הכי, אמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב כל שאינו נאכל על שולחן מלכים ללפת בו את הפת אין בו משום בישולי עובדי כוכבים. [רש"י (שם) - מדרבנן. שלא יהא ישראל רגיל אצלו במאכל ובמשתה ויאכילנו דבר טמא]. [תוס' (שם) ד"ה אלא - פרש"י דרבנן גזור משום דחייש שמא יאכילנו דברים טמאים ויותר היה נראה לפרש הטעם משום חתנות וכן פ"ה במתני' אומר. הר"ר אברהם ב"ר דוד דודאי שלקות אסרו חכמים כשהעובד כוכבים מבשל בביתו אבל כשהוא מבשל בביתו של ישראל אין לחוש לא לחתנות ולא לשמא יאכילנו דברים טמאים ולא הודה לו ר"ת דודאי כיון שהעובד כוכבים מבשל לא חלקו כלל חכמים בין רשות ישראל לרשות העובד כוכבים כי לעולם יש לחוש שמא לא יזהר גם בביתו של ישראל כמו בביתו של עובד כוכבים]. [תוס' (שם) ד"ה איכא - פסק ר"ת דהלכתא כהני תרי לישני ואי איכא חד מינייהו או נאכל חי או אינו עולה אין בו משום בישולי עובדי כוכבים דבשל סופרים הלך אחר המיקל].

ג. פ"ת (יו"ד סי' קי"ג ס"ק א') - וע' בס' תפארת למשה שכתב דלפי טעם זה שרי בישול של מומר דמשום חתנות ליכא אלא שהיה עוד טעם מבואר בב"י דשמא יאכילנו דברים אסורים ולפ"ז גם בישול של מומר אסור דהוי ככופר לכל התורה כולה ושמא יאכילנו דברים האסורים.

ד. חי' הר"ן חולין (ד:) - הילכך אי מומר לע"א הוי מומר לכל התורה כולה כיון דככותי גמור הוא בכלל גזרתן הוא אף על פי שאין בבנותיו איסור חתנות מן התורה.

ה. שו"ע (סע' ט"ז) - כלים שבשל בהם העובד כוכבים לפנינו דברים שיש בהם משום בישולי עובדי כוכבים, צריכים הכשר. ויש אומרים שאינם צריכים.

ו. שו"ע (שם סע' ד') - יש מי שמתיר בשפחות שלנו, ויש מי שאוסר, ואפילו בדיעבד. הגה: ובדיעבד יש לסמוך אדברי מתירים.

ז. רא"ה ב"ג ש"ז - ועוד שהאופה אופה בבית מיוחד לכך ואינו מתכוין לבשל לעצמו ולא לשום אדם מיוחד אלא למלאכתו לפי שהוא שכיר לאפות ולבשל לכל הבא בבית מיוחד שאין בני אדם אוכלין בו ולא שותין בו והוא רשות הרבים לכל העולם בזה אפשר לדון לזכות דכי הא לא חשיב בשולי נכרים דלא שייך בהא איקרובי דעתא וכל שכן לענין פת שהקלו בו.

ח. גמ' ביצה (טז-טז:) - דגים קטנים מלוחים אין בהם משום בשולי נכרים וכו' ואי עבדינהו נכרי כסא דהרסנא אסור, פשיטא, מהו דתימא הרסנא עיקר, קא משמע לן קמחא עיקר. [רש"י (שם) - שגזרו חכמים בבשולי נכרים משום חתנות, ועל שנאכל כמו שהוא חי לא גזרו על בשולו, דכיון שנאכל כמו שהוא חי אינו בשול דלא אהני מידי, ואלו נאכלין על ידי מלחן חיים].

ט. תוס' ע"ז (לא:) ד"ה תרוייהו - ואין לאסור של תבואה משום בשולי עובדי כוכבים כמו סלקא ודייסא דאע"ג דלא חזי לכוס כשהוא חי דס"ל כאידך לישנא דרב דאמר כל שאינו עולה על שלחן מלכים אין בו משום בשולי עובדי כוכבים וכו' ועוד יש טעם אחר להתיר השכר דאין בו משום בישולי עובדי כוכבים דכי היכי דהתבואה בטלה לגבי המים לענין ברכת שהכל נהיה בדברו ה"נ היא בטלה לענין איסור בישול.

י. ר"ן לביצה (ח: בדפי הרי"ף) ד"ה אם צלאן - שאע"פ שאין בו משום בישולי נכרים לאו משום דלא נהוי תבשיל אלא דהתם משום איקרובי דעתא הוא וכל שנאכל כמות שהוא חי אין קירוב הדעת בבשולו.

יא. רמב"ם (פ"ט שבת ה"ג) - המבשל על האור דבר שהיה מבושל כל צרכו או דבר שאינו צריך בישול כלל פטור. [מגיד משנה - ודעת הרשב"א ז"ל וקצת מהמפרשים שכל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי שוב אין בו משום חיוב בשול דבר תורה].

יב. שו"ע (שם סע' ו'ד') - כל שבישלו ישראל מעט בישולו, בין בתחלה בין בסוף, מותר. לפיכך אם הניח עובד כוכבים בשר או קדרה על גבי האש, והפך ישראל בבשר והגיס בקדרה, או שהגיס ישראל וגמר העובד כוכבים, הרי זה מותר. (ואפילו לא היה מתבשל בלא סיוע העובד כוכבים). אין שגירת (פ' הבערה וכו') התנור מועלת וכו' אלא ההנחה דווקא וכו'. הגה: ויש חולקין וסבירא להו דהדלקת האש או חיתוי בגחלים מהני לענין בישול וכו' וי"א דאפילו לא חיתה ישראל ולא השליך שם קיסם, רק שהכותית הדליקה האש מאש של ישראל, שרי.

יג. גמ' ע"ז (לה.) - והאמר ר' אסי א"ר יוחנן כל שהוא כמאכל בן דרוסאי אין בו משום בישולי עובדי כוכבים, הא אינו כמאכל בן דרוסאי יש בו משום בישולי עובדי כוכבים, התם כגון דאותביה בסילתא, ושקליה עובד כוכבים ואותביה בתנורא וכו'. [רא"ש ע"ז (פ"ב ס' ל"ב) - ראיתי מי שאסר תבשיל שבשלו עובד כוכבים כמאכל בן דרוסאי וגמרו ישראל, וראייתו מדשרינן היכא שבשלו ישראל כמאכל בן דרוסאי וגמרו עובד כוכבים ואין בו משום בישולי עובד כוכבים. אלמא חשיב כמבושל ואין בישול אחר בישול. ול"נ דלהקל עשאוהו כמבושל ולא להחמיר].

יד. רמב"ם (פי"ז מאכ"א הט"ו) - אבל דבר שאינו עולה ר על שלחן מלכים לאכול בו את הפת כגון תורמוסין ששלקו אותן עכו"ם אף על פי שאינן נאכלין חייך הרי אלו מותרין וכן כל כיוצא בהן, שעיקר הגזרה משום חתנות שלא יזמנו העכו"ם אצלו בסעודה ודבר שאינו עולה על שולחן מלכים לאכול בו את הפת אין אדם מזמן את חבירו עליו.

טו. שו"ע (שם סע' י"ג) - דג שמלחו עובד כוכבים ופירות שעשנן עד שהכשירן לאכילה, הרי אלו מותרין, דמלוח אינו כרותח בגזירה זו, והמעושן אינו כמבושל.